

28.10.2024

Ulla Korpilahti ja Antti Impinen

Liikenne- ja viestintäministeriö  
Lausunto on valmisteltu lausuntopalvelu.fi:ssä

**Viite: Lausuntopyyntöne 24.9.2024 VN/26458/2023**

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle mikroliikkumista koskevaksi lainsäädännöksi.

**Esityksen tavoitteet**

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi liikenteen palveluista annettua lakia, tieliikennelakia, ajoneuvolakia ja ajoneuvojen siirtämisestä annettua lakia. Muutoksilla selkiytetään mikroliikkumisen, kuten kevyiden sähköajoneuvojen ja moottorilla varustettujen polkupyörien, asemaa lainsäädännössä. Samalla lisätään kyseisten liikkumismuotojen turvallisuutta ja annetaan viranomaisille paremmat mahdollisuudet mikroliikkumisen sääntelyyn.

THL:n asiantuntijatehtävissä mikroliikkumisen kasvu näkyy eniten tapaturmien ja onnettomuuksien ehkäisytyössä. THL hallinnoi ja koordinoi kansallista hoitoilmoitusrekisteriä (Hilmo), johon on koottuna erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon käynnit sekä hoitojaksot. THL:n asiantuntijat ovat osallistuneet osana liikenneturvallisuusstrategian toimeenpanoa vuonna 2022 perustetun Traficomin koordinoiman Mikroliikkumisen verkoston työhön. Verkostotyössä tarkoituksena on kerätä asiantuntijatietoa ajantasaisesta liikenneturvallisuustyöstä, tunnistaa mahdolliset sääntelyn liittyvät tarpeet ja etsiä keinoja liikenneturvallisuuden parantamiseen.

28.10.2024

Ulla Korpilahti ja Antti Impinen

Lähivuosina kiinnostus sähköavusteisiin liikkumisvälineisiin, etenkin sähköpotkulautojen käyttöön liittyviin onnettomuuksiin ja tapaturmiin on lisääntynyt huomattavasti esimerkiksi median yhteydenottoina. Tämä osaltaan osoittaa, että mikroliikkumisen käytännöt on koettu puutteellisiksi ja turvattomuutta aiheuttavaksi. Vuodesta 2023 alkaen mikroliikkumiseen liittyvien onnettomuuksien tilastointi on tullut mahdolliseksi Hilmossa. Kun tilastotietoja kertyy kattavammin, se parantaa mikroliikkumiseen liittyvien onnettomuuksien luotettavamman seurannan ja myös mikroliikkumiseen kohdistuvien toimenpiteiden arvioinnin ja korjaavien sekä ehkäisevien toimien kohdentamisen.

### **Esityksen vaikutukset**

THL:n näkökulmasta esityksen merkittävimpiä sisältöjä ovat vaikutukset liikenneturvallisuuteen (onnettomuuksien ja tapaturmien ehkäisy), päihtyneenä ajamiseen, sekä sosiaaliseen kestävyYTEEN ja esteettömyYTEEN.

Esitetyillä toimenpiteillä on mahdollista alentaa selvästi mikroliikkumiseen liittyviä liikenneonnettomuuksia sekä muita tapaturmia. Lapset ja nuoret hyötynevät erityisesti turvallisuuden lisääntymisestä, sillä etenkin sähköpotkulautojen käyttäjissä keski-ikä painottuu nuorempiin ikäryhmiin. Myös muille tienkäyttäjille kuten autoilijoille liikenteen selkeytyminen näiden toimenpiteiden myötä todennäköisesti nostaa turvallisuuden tunnetta ja ennakoitavuutta liikenteessä.

Toimenpiteiden täsmällisen vaikutuksen arviointi sähköpotkulautoihin liittyvien onnettomuuksien määriin on kuitenkin vaikeaa johtuen tilastoinnin puutteista.

28.10.2024

Ulla Korpilahti ja Antti Impinen

Aiemmin tilastointi on pohjautunut sairaaloissa tehtäviin erillisselvityksiin sekä poliisin tilastointiin, jonka on myös itse esityksessä todettu kattavan vain pienen osan tapahtuneista sähköpotkulautoihin liittyvistä onnettomuuksista. Lisäksi sairaalahoidon tilastointi niihin liittyen on tullut mahdolliseksi vasta vuoden 2023 elokuusta alkaen. Täten kaikki sairaalat ja hyvinvointialueet eivät vielä ole ehtineet soveltaa uusia kirjaamiskäytäntöjä vuoden 2024 aikana ja joillakin alueilla potilastietojärjestelmä ei sisällä kyseisen tilastointikoodin käyttömahdollisuutta.

### Promilleraja

THL pitää yhtenäistettyjen ja ennalta määritettyjen promillerajojen soveltamista kevyiden sähköajoneuvojen ja moottorilla varustettujen polkupyörien kuljettamiseen hyvänä asiana. Liikenneonnettomuuksien, kuten muidenkin tapaturmien, riski lisääntyy progressiivisesti veren alkoholipitoisuuden kasvaessa. Esityksessä lainattujen selvitysten mukaan viikonloppuisin yöaikaan päivystyspoliklinikoiden tapaturmapotilaista jopa puolet ovat päihtyneitä. Haasteena tulee olemaan liikennevalvonnan riittävyys esityksen voimaantulon jälkeen etenkin promillerajojen astuessa voimaan, sillä ilman riittävää panostusta mikroliikkumisen päihdevalvontaan muutoksen alkuvaiheessa. Tällöin voi muutosten vaikutus jäädä toivottua pienemmäksi.

Tähän asti viikonloppuöinä tapahtuvien sähköpotkulautaonnettomuuksien määrää on rajoittanut vuokralautoja tarjoavien palveluiden rajoitukset koskien kyseisiä ajankohtia. THL:n tilastojen mukaan tyypillisin ja eniten onnettomuuksia sisältävä viikonpäivä on vuoden 2024 kesällä ollut keskiviikko eikä esimerkiksi perjantai tai lauantai.

Uusien promillerajojen astuessa voimaan, palveluntarjoajat voivat myös kokea, että viikonloppujen sekä yöaikaisten rajoitukset eivät ole heidän osaltaan perusteltuja, sillä poliisin tulisi esityksen mukaan vastata sähköpotkulautojen päihdevalvonnasta.

28.10.2024

Ulla Korpilahti ja Antti Impinen

Mikroliikennelupien osalta olisikin hyvä huomioida mahdollisuus edelleen rajoittaa viikonloppuoina tapahtuvaa vuokrausta. Päihtyneiden liikujien osuus on viikonloppuisin korkeimmillaan ja poliisin resurssit usein sidottuna muuhun kiireelliseen toimintaan.

### **Muita huomioita esitysluonnoksesta**

THL pitää hyvänä mikroliikenteen aseman ja valvonnan selkiyttämistä lainsäädännössä. Esitys ei kuitenkaan puutu alaikäisten kuljettajien asemaan esimerkiksi sähköpotkulautojen vuokraamisessa. Aiheeseen on ottanut kantaa 23.10.2024 Liikenneturva, joka ehdottaa kannatettavilla perusteilla, että sähköpotkulaudan ja muiden kevyiden sähköajoneuvojen kuljettajan pitäisi olla vähintään 15-vuotias. THL toivoo, että ehdotus ottaisi selvemmin kantaa mikroliikkumisvälineiden ikärajoihin ja ikärajojen valvontaan. Kyseeseen voisi tulla Liikenneturvan esittämä ikäraja tai vuokralautoja koskeva ohjeistus, missä palveluntarjoaja veloitetaan ikärajojen järjestelmällisempään tekniseen valvontaan.

THL toivoo myös lainsäädännön ulkopuolisia tapoja parantaa lasten ja nuorten liikenneturvallisuutta. Sosiaali- ja terveysministeriön Turvallisesti kaiken ikää -koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisyn ohjelman 2021–2030 tavoitteessa 4 ja toimenpiteessä 38 samoin kuin liikenne- ja viestintäministeriön liikenneturvallisuustrategian 2022–2026 toimenpiteessä 46 on kirjattu ehdotuksia nuorten tielläliikkujien mikroliikkumisen turvallisuuden parantamiseksi. Näissä THL on osaltaan yhtenä toimijana mukana.

Yleisellä tasolla tulisi myös huomioida uusien liikkumisvälineiden vaikutukset nuorten omaehtoiseen liikkumiseen. Mikäli sähköpotkulaudat yleistyvät huomattavasti nuorten suosimana liikkumismuotona, on olemassa riski, että tämä edelleen vähentää kävelyä ja pyöräilyä ja muuta terveyttä ylläpitävää liikuntaa.

28.10.2024

Ulla Korpilahti ja Antti Impinen

Kansallisten lasten ja nuorten toimintakykyä kartoittavien MOVE! -mitausten mukaan 5.- ja 8.-luokan oppilaista reilulla 38 %:lla fyysinen toimintakyky on mahdollisesti terveyttä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla.

Pääjohtaja

Mika Salminen

Johtaja

Piia Aarnisalo

SIGNATURES

ALLEKIRJOITUKSET

UNDERSKRIFTER

SIGNATURER

UNDERSKRIFTER

This documents contains 5 pages before this page  
Dokumentet inneholder 5 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 5 sivua ennen tätä sivua  
Dette dokument indeholder 5 sider før denne side

Detta dokument innehåller 5 sidor före denna sida

authority to sign  
representative  
custodial

asemavaltuus  
nimenkirjoitusoikeus  
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt  
firmateckningsrätt  
förvaltare

autoritet til å signere  
representant  
foresatte/verge

myndighed til at underskrive  
repræsentant  
frihedsberøvende